

Gina ȘERBĂNESCU

Spațiul public – loc al confruntărilor estetice Proiectul SEAS la Mangalia

Proiectul SEAS, organizat de Intercult (Stockholm) și finanțat de „Programul Culture 2007” al Uniunii Europene a fost lansat în 2003, ca o platformă menită să încurajeze schimburile culturale și dezvoltarea unor producții artistice în orașe ale Europei. Ideea care stă la baza acestui proiect este reprezentată de reinventarea spațiului urban, prin capacitatea artei de a schimba și modela un spațiu. Calitatea spațiului public este asumată, în cadrul acestui proiect, ca o premisă fundamentală pentru dezvoltarea unei democrații autentice.

În 2003, proiectul SEAS a fost lansat în varianta „SEAS/Baltikum Adriatico” (2003–2005) și a reunit creatori care și-au prezentat producțiile artistice în zone de la țărmul Mării Baltice și al Mării Adriatice. Începând cu 2006, a fost lansat „Black/North SEAS”, proiect ce reunește operatori culturali, artiști, oficiali publici și cercetători care își dezvoltă activitatea în cadrul acestei platforme, de-a lungul continentului european, de la Marea Nordului la Marea Neagră.

Între 11 și 14 iunie a.c., orașul în care au fost prezentate activitățile culturale din cadrul „SEAS” a fost Mangalia, unde au avut loc evenimente ce au stat sub semnul interdisciplinarității și interculturalității: dans și *performance* (**Monday in the Sun**, spectacol creat într-unul din cele mai importante centre europene, *Garaj Istanbul* din Turcia; **Beer-Tourist**, creat de grupul artistic *Wunderbaum* din Olanda), *instalație-performance-media* (**Underneath/Nothing as silent as snow** de Karena Johnson din Marea Britanie și Melih Gorgun din Turcia), *instalație* (**Borderline** de Siri Hermansen din Norvegia; **Fantomat** de Dritero Kasapi din Suedia și Venelin Shurelov din Bulgaria), arte vizuale (**The Kiss and Waste Project**, proiect *site-specific* de Anne Lise Stenseth din Norvegia), „Art House Club Night”, un demers artistic inedit, intitulat **Night Scene**, creat de grupul *Metro–Boulot–Dodo* din Marea Britanie, cunoscut pentru combinația de spectacol live, muzică originală și *new media*). Programul de evenimente „SEAS Mangalia” a primit o finanțare importantă de la Ministerul Culturii și Cultelor și este organizat în colaborare cu Primăria Mangalia.

Dintre toate evenimentele de la Mangalia integrate programului SEAS, se detașează prin calitate spectacolul de dans contemporan **Monday in the Sun**. Văzusem spectacolul produs de *Garaj Istanbul* în toamna anului trecut la Atena, la Balkan Dance Platform și remarcasem calitățile interpretative, precum și inventivitatea coregrafică a celor doi protagoniști, Şafak Uysal și Bedirhan Dehmen. La Mangalia însă, *Monday in the Sun* a avut mult mai multă forță prin faptul că a fost așezat într-un loc care a adus noi valențe spectacolului: portul turistic din Mangalia.

Plasarea într-un astfel de context implică și o sumedenie de riscuri, cel major fiind participarea la spectacol a unui public care se poate manifesta în varii feluri, nu tocmai benefice pentru actul artistic. Dar riscul trebuie asumat și spectacolul prezentat. Profesionalismul artiștilor turci a redus însă la tăcere destul de curând pe cei care, deși nu beneficiau de o educație în sensul digerării unui astfel de produs, aveau

potențialul de a se bucura măcar estetic de ceea ce vedeau și i-a „alungat” pe cei pentru care era vitală partida de fotbal proiectată pe ecranul din apropiere.

Monday in the Sun este un spectacol care surprinde multiple modalități de relaționare dintre doi bărbați, de la competiție, prietenie, tatonare, până la furie, încrâncenare, frustrare, erotism. Subiectul este plasat în contextul unei călătorii cu vaporul pe Bosfor (călătorie sugestiv sugerată de proiecțiile realizate de Dogus Bitecik), ceea ce potențează ideea de evoluție a relației de descoperire a nenumăratelor fațete pe care le poate asuma o astfel de comunicare.

Limbajul coregrafic este extrem de sugestiv pentru fiecare stadiu al relaționării, el fiind caracterizat printr-o forță și o virtuozitate pe care rareori o putem vedea pe scenele noastre. Nicio componentă a limbajului de mișcare nu se pierde, ea fiind revalorizată și regândită în funcție de modul în care se transformă relația dintre cele două personaje. De la concurență la erotism, cu trecere prin discursuri paralele identice ca formă, dar diferite prin starea transmisă și până la armonia finală, „frazele” de mișcare își păstrează coerența, structura lor fiind expresia fidelă a stadiilor de relaționare a celor doi.

Metafora drumului este fundamentală pentru dramaturgia spectacolului, duetul final fiind, de altfel, o ilustrare fidelă a ritmului călătoriei și a armoniei la care se ajunge în urma diverselor modalități de străbătare a căii.

Prezența proiectului SEAS la Mangalia are o contribuție fundamentală în reconfigurarea percepției spațiului public. El nu mai este doar un loc de intersecție a ceea ce oamenii au de împărțit sau de ascuns, ci devine un loc al confruntărilor estetice, al dialogului artistic prin care este revalorizată modalitatea de raportare a individului la lumea în care trăiește.

Scenă din *Monday in the Sun*

